

Има един архипелаг в океана, който сега се казва Вануату, а преди се е казвал Нови Хебриди. Там никога не е имало глад. Разположен не много далече от Нова Каледония и островите Фиджи, Вануату притежава две предимства, които са изключително рядко срещани в комбинация: изобилие и изолираност. Като се има предвид, че става дума за архипелаг, второто предимство изглежда очевидно. Обаче има острови, които са много посещавани, а Нови Хебриди са нечувано слабо познати.

Такава е странната историческа истина – никой никога не е имал желание да отиде на Вануату. Даже бедната роднина на географията, Островът на Отчаянието, не е лишен от почитатели – безнадеждно звучащото му име е по свой начин привлекателно. Ако човек иска да подчертае самотата си или да си поиграе на прокълнат поет, би постигнал отличен ефект с думите: „Връщам се от Острова на Отчаянието.“ Този, който идва от Маркизите, може да мине за приятел на природата, пътешествието до Полинезия ще ни припомни Гоген и т.н. Завръщането от Вануату не би предизвикало никаква реакция.

Това е доста чудно, като се има предвид, че Нови Хебриди са очарователни острови. Те притежават всички бленувани океански атрибути: палми, плажове от фин пясък, кокосови орехи, цветя, лесен живот и т.н. Може да се каже, че тези острови са извънредно островни. Но защо ли островната магия, с която ни въздейства коя да е самотна скала, нахисната във водата, не функционира по отношение на Вануату? Изглежда, че абсолютно никой не се интересува от това място.

Тази липса на интерес ме очарова.

Пред очите ми е картата на Океания в стария „Ларус“ от 1975 година. По онова време република Вануату все още не е съществувала, а Нови Хебриди са били под френско-британско управление.

Картата е красноречива. Океания е разграфена от тези абсурдни и прекрасни линии, наречени морски граници – сложни и окончателни като произведения на кубизма. Тук сякаш има нещо от теорията на множествата – така например островите Уолис се пресичат с островите Самоа, които пък изглежда, че са част от островите Кук – човек нищо не може да разбере. Натъкваме се на сложни политически ситуации, даже на истински кризи: за островите Лайн например, еднакво слабо познати и под екзотичното име Екваториални Споради, спорят Съединените щати и Великобритания. Каролинските острови, които намират начин да принадлежат едновременно на Австралия, Нова Зеландия и Великобритания, стигат дотам в перверзията, че съществуват на практика само под английско владичество. И така нататък.

Човек си казва, че Океания е ексцентрикът на атласа. Сред цялата тази бъркотия Вануату впечатлява със своята безличност. Нищо не го извинява: да бъде под общото господство на две класически враждуващи страни като Франция и Великобритания и да не предизвика и най-дребния конфликт е просто израз на слабоволие. А че си е извоювал независимостта, без някой да я оспори, че и без никой да я забележи, е наистина жалко!

Оттогава Вануату е сърдит. Не знам дали още когато е бил Нови Хебриди се е сърдел, но сега този факт не буди съмнение. Имам доказателства. По някакво случайно стечение на обстоятелствата получих каталог за изкуството на Океания, надписан за мен (защо?) от неговия автор, жител на Вануату. Този господин, чието име е толкова сложно, че не успявам дори да го препиша, явно ми е обиден, ако трябва да се вярва на следните няколко реда:

На Амели Нотомб

Да, знам, че не ви пука.

Подпис

11/7/2003